

Mbote na beno (goede dag aan jullie)

Eric Depreeuw

Nummer zeven miljard... en Eurowitje

In een wat ironische, kritische bijdrage in *De Standaard Weekblad* nr. 8 (oktober 2011) heet Joël De Ceulaer de historische nummer 7 miljard van ons mensdom alvast welkom. De Verenigde Naties hadden zich het goddelijke recht voorbehouden om te bepalen dat deze 'nummer 7 mj' zou geboren worden op 31 oktober laatst leden. In tegenstelling tot de geboorte van zijn of haar collega 'nummer 6 mj' hadden ze zich (gelukkig) niet gewaagd aan een lokale specificering (de familie van 'nummer 6 mj' in Bosnië houdt er een nachtmerrie aan over). We hebben er, aldus De Ceulaer, tot 1800 over gedaan om het eerste miljard te bereiken en daarna is het, tot paniek van Malthus en companen, voortgehold tot onze 'nummer 7 mj' in 2011. 'Nummer 8 mj' zal niet lang op zich laten wachten. Zijn of haar ouders leven al, zijn misschien reeds samen maar vermoedelijk arm. Het is niet onze bedoeling hier een ecologisch pleidooi te houden of ons te mengen in een Etienne-Vermeerschiaans debat. Op basis van onze recente ervaringen bij onze partners in Congo willen we evenwel ons realistisch optimisme even toelichten. De Ceulaer schrijft: 'Het zal hard klinken, maar voor de modale westerse intellectueel bent u een ongewenst kind, een druppel die de emmer dreigt te laten overlopen.' Even later in de bijdrage schrijft hij: 'Het goede nieuws is: de ervaring leert ons dat doemdenkers vaak maar zo ver kunnen fantaseren als hun neus lang is. En dat de mens vaak vindingrijk genoeg is om problemen op te lossen voor ze zich stellen'. Er volgt dan een voorbeeld van een miljoen uitwerpselen van paarden in New York, begin twintigste eeuw. De te-

neur van deze stelling, misschien iets te optimistisch, spreekt ons wel aan (soms worden problemen wél te laat aangepakt maar tot daar). We leven hier in Europa in een oude samenleving, soms deprimerend oud en ietwat

vermolmd in denken. Sommigen willen premies geven aan mensen uit ontwikkelingslanden als ze zich willen laten steriliseren. Willen we dat aan onze vergrijsde generatie premies worden aangeboden om zich toe te vertrouwen aan een voortijdige euthanasie? Eurowitje heeft er zo haar kijk op: ze moeten daar in het Zuiden stoppen met kinderen te maken. Natuurlijk kan geboortebeperving een zinvolle maatregel zijn in bepaalde maatschappelijke en privé omstandigheden. Zonder twijfel. Maar het aanpassingsvermogen en de creativiteit van mensen die geloven in hun toekomst kan voor verrassende oplossingen zorgen. CDI Bwamanda doet aan integrale streekontwikkeling in een van de armste streken van de wereld, onze 70+'ers droegen hun steentje bij tot de technische ontwikkeling in onze scholen en onze voorzitter en ikzelf, beide 60+, hadden een dynamische week in Kikwit met een verjongde Congolese directie-

ploeg: ze geloven erin en ze willen ervoor gaan. We proberen u, beste lezer, in deze bijdrage van Nsangu te laten proeven van een, volgens ons, gerechtvaardigde hoop. ED

Even voorstellen: CDI-Bwamanda, onze nieuwe partner voor Congo

Eric Depreeuw

Op een grijze donderdagnamiddag trek ik richting Geldenaaksebaan in Heverlee waar ik een afspraak heb met de directeur van CDI Bwamanda, *Koen Lein*. Koen is handelsingenieur en ondersteunt met 6 collega's en 2 vrijwilligers de werking van CDI Bwamanda in Afrika. Koffie uitgeschonken, bandopnemertje uit grootmoeders tijd in aanslag, en we kunnen beginnen. Het gesprek is opgebouwd rond twee vragen die voor onze lezers interessant kunnen zijn: waar staat CDI Bwamanda voor qua ontwikkelingsproject, en wat verwacht deze organisatie van de samenwerking met Blik op Afrika, met ons dus?

BOA: Kan u de organisatie en de aanpak van CDI-Bwamanda toelichten voor onze lezers?

Situering van de organisatie CDI-Bwamanda en haar doelstellingen

Koen Lein: De organisatie CDI-Bwamanda startte in de jaren zestig. De paters Capucijnen hadden een missiepost in het dorpje Bwamanda in de Evenaarsprovincie van Congo. Pater G erulf (Henri Evens) zag de bijdrage aan de ontwikkeling vrij ruim, alleszins ruimer dan een religieuze missie in de strikte zin van het woord. Men wilde in samenwerking met leken werken aan een globale ontwikkeling van de streek. In Kinshasa, meer bepaald aan de Lovanium Universiteit, staken op initiatief van pater Leonard Van Baelen en van dokter Jean Van MULLEM, enkele Belgen en Congolezen de hoofden bij elkaar en

zo kwam men tot CDI-Bwamanda. Aanvankelijk werkte men in een gebied met amper 50.000 bewoners maar in de loop van de jaren breidde het actieterrein zich uit zodat men nu een impact heeft op ongeveer 800.000 mensen, in de Evenaarsprovincie maar ook in de provincie Bandundu (waar ook de werking van Blik op Afrika zich situeert). Nu noemt men de aanpak '*multisectorieel*', wat betekent dat men actie onderneemt op diverse domeinen tegelijkertijd, met de bedoeling dat de ontwikkelingen in die domeinen elkaar versterken. CDI betekent dan ook *Centre de Développement Intégral*.

BOA: Over welke sectoren gaat het in jullie geval?

Koen Lein: Wij besteden vooral aandacht aan landbouw, de medische sector en onderwijs.

Landbouw: in de Evenaarsprovincie draait on-

geveer alles om landbouw. Vandaar dat we technische en commerciële ondersteuning bieden op dit domein met de bedoeling dat de mensen voldoende voedsel hebben voor hun gezin. Maar we streven naar een productie die de eigen behoeften overtreft zodat de landbouwproducten kunnen verkocht worden en zo een betrouwbaar, stabiel inkomen genereren. De producten waarover het gaat zijn vooral maïs en koffie en ook rijst en soya. De productie van koffie is sterk ontwikkeld op vraag van de bevolking zelf. We slagen er momenteel in om een 1.000 ton koffie op de internationale markt te brengen, mede met de hulp van het Max Havelaar-circuit. Tegen meer dan 2 \$ per kilo gaat het al snel om meer dan twee miljoen dollar.

De tweede poot is **de medische dienst**. CDI-Bwamanda, de Congolese NGO, beheert zeven gezondheidszones met een bevolking van ongeveer 800.000 mensen. Er zijn vijf hospitalen met in totaal ongeveer 600 bedden, en een 120 *centres de santé*. De werking is organisatorisch gericht, ervoor zorgen dat alles draait. De ziekenhuizen bieden een iets meer gespecialiseerde zorg, de centra zetten in op de eerstelijns zorg met veel aandacht voor preventie van allerlei ziektes, opvolging van zwangerschappen, inentingen, toedienen van eerstelijns gezondheidszorg, enz. In totaal werken er in deze sector meer dan 400 mensen.

De derde sector is **het onderwijs**. CDI heeft tweeëntwintig scholen in haar financiering maar organiseert die niet allemaal zelf. CDI heeft twee opleidingen verpleegkunde op het niveau van hoger secundair onderwijs, technische scholen, algemeen vormend middelbaar onderwijs en lager onderwijs. Daarnaast heb-

ben we samenwerking met allerlei scholen uit de regio.

Ten slotte besteden we veel aandacht aan wat we **'logistiek'** zouden kunnen noemen. We werken aan de wegebouw die moet toelaten om de oogst te transporteren en zo economische activiteit mogelijk te maken. Zonder berijdbare wegen is er geen transport en zonder transport is er geen handel en geen inkomen mogelijk. Een andere insteek is onze 'service hydrolique'. Watervoorziening is essentieel voor de gezondheid van de bevolking, die dan weer een essentiële voorwaarde is voor de economische productiviteit. Dat is wat ik bedoelde met integrale ontwikkeling, diverse sectoren die elkaar versterken. Men kan niet een streek ontwikkelen als men slechts op één domein actief is. Het gaat om 'én / én'. Dat heeft ook voordelen naar efficiëntie toe. Als je alles apart uitwerkt riskeer je veel meer middelen te gebruiken. Elkaar versterken kan ook door inzichten met elkaar te delen. Een van de sterke punten van CDI is juist deze diversiteit, het multidisciplinaire van onze werking.

BOA: Zijn jullie op dat gebied min of meer

pioniers geweest, werd er baanbrekend werk geleverd?

Koen Lein: Ik vermoed van wel, ik was er in de beginperiode niet bij maar ik vermoed dat die ideeën voor de jaren zestig nogal vernieuwend waren. We zijn ook voortdurend in evolutie, het beheer van CDI is nu volledig in handen van onze Congolese partners. In de jaren zeventig en tachtig waren er nog tientallen blanke expats, doorgaans op de leidinggevende posities

in de hospitalen en scholen. Maar over de jaren heen heeft er zich natuurlijk een ingrijpende evolutie voorgedaan zodat we nu nog slechts vier Europeanen ter plaatse hebben.

BOA: Samenwerking op zo'n afstand is niet altijd evident...

Koen Lein: Neen, we leven in twee verschillende culturen en dat ervaar je onder meer in de manier waarop men omgaat met geld, administratie, communicatie. Er is een groot verschil in het aanpakken van een aantal zaken. We trachten bepaalde richtlijnen te doen naleven zodat controle mogelijk is. Verder moeten de geplande doelstellingen gehaald worden en daar komt het op aan, al is het operationaliseren van die doelstellingen niet gemakkelijk. De praktijk en de literatuur zeggen dat je de mama's moet mee hebben, maar de mannen hebben het in Congo voor het zeggen, het is een mannenmaatschappij, zeker als het over geld gaat. Het is wel zo dat de mannen 'anders' omgaan met geld dan de vrouwen, dat zal wel zijn. Ze hebben een ander bestedingspatroon... maar dat evolueert ook. We oriënteren veel acties op de vrouwen. Onder meer binnen de medische programma's waar de relatie moeder – kind cen-

traal staat, zwangerschap, inentingen. Maar ook op het vlak van voeding, wie voor het eten zorgt, zijn de mama's. Binnen de landbouw kan men nagaan welke producten door vrouwen en welke door mannen ter harte worden genomen maar dat is niet simpel. Je moet proberen vrouwen en mannen mee te hebben.

BOA: Is het niet noodzakelijk om financiering afhankelijk te maken van tussentijds behaalde resultaten?

Koen Lein: Dat wordt ook verwacht door de Belgische overheid die ons geldmiddelen ter beschikking stelt. De laatste jaren worden resultaten steeds meer centraal gesteld, zowel in de planning als in de evaluatie. Dat is volgens mij een goede zaak: doelgericht werken en afrekenen op een concreet resultaat. Er worden indicatoren voorop gesteld. In de medische dienst zijn er veel indicatoren, zoals het aantal behandelingen en het aantal ligdagen in de hospitalen. In het onderwijs is dat onder meer het aantal geslaagde leerlingen in het nationaal examen op het einde van het lager onderwijs (Tenafer) en op het einde van het secundair onderwijs (Examen de l'état). Het is geen eenvoudige oefening, sommige indicatoren zijn gemakkelijker te meten dan andere. En dan heb je nog de context. In een stabiele context werken is iets anders dan in een context die minder stabiel of heel labiel is. Denk nu maar aan de periode van verkiezingen in Congo, de vluchtelingenstroom in de Evenaarsprovincie, een slecht georganiseerde overheid.

BOA: Blik op Afrika stelt in de werking vast dat communicatie een moeilijk punt is. Congolezen spreken gemakkelijker dan dat ze schrijven of

lezen. Ze hebben een cultuur van mondelinge communicatie, iedereen heeft een gsm...

Koen Lein: Dat klopt. Communicatie is anders, de culturen verschillen op dat vlak. Hoe krijg je feedback in je werking? Wij telefoneren regelmatig met Congo, je kan niet alleen werken met e-mail, zeker niet. Praten met elkaar is belangrijk.

Het tweede luik: de samenwerking met Blik op Afrika

BOA: Hoe is de samenwerking tussen CDI en BOA begonnen?

Koen Lein: Eerlijk gezegd weet ik dat niet meer, ik denk dat het initiatief van bij jullie gekomen is. We zitten nu wel in een driejarenprogramma waarbij wij een deel van onze subsidies via jullie inzetten om scholen in Bandundu te ondersteunen. Het is nog een prille samenwerking, ook omdat de subsidies voor 2011 vrij laat zijn uitbetaald door de Belgische overheid. We kunnen dus nog geen resultaat beoordelen maar dat zal in de toekomst wel belangrijk zijn. Onze bedoeling is dat onze werking versterkt wordt door wederzijdse uitwisseling met jullie. Er zijn synergieën die misschien belangrijk zijn voor de spelers in dezelfde regio. We werken er immers ook samen met andere NGO's, zoals Popokabaka. We willen niet gebonden zijn aan één partner. Belangrijk is dat jullie ook een Belgische achterban hebben, mensen die geïnteresseerd zijn en die zich inzetten voor Blik op Afrika om de actie in Congo te ondersteunen. Voor ons zijn dat interessante initiatieven. We hopen dat de samenwerking kan verlengd worden en geïntegreerd in onze planning van 2015 – 2020.

Veel hangt natuurlijk ook af van de subsidiëring door de Belgische overheid.

BOA: Waar zal de samenwerking op worden afgerekend?

Koen Lein: De rapportering van de vooropgestelde objectieven zal heel belangrijk zijn. Het minimum is dat de activiteiten worden uitgevoerd zoals ze uitgeschreven zijn. Ze moeten ook goed opgevolgd worden door 'de club' hier in België, jullie moeten de Congolese partners monitoren en begeleiden. In eerste instantie moet de samenwerking nog geformaliseerd worden, meer dan de 'de facto' samenwerking die nu gestart is. Er moet ook een lokale Congolese organisatie opgezet worden (nvdr - een Congolese Blik op Afrika) die een juridische invulling krijgt. Nu werken jullie via de zusters Anuntiatiën maar er moet een formele lokale partner komen die de scholen ginder ondersteunt. Het specifieke van deze samenwerking is dat de groep in Heverlee de zaken opvolgt en wij helpen financieren, volgens bepaalde thema's. De kwaliteit van het onderwijs is voor ons een cruciaal thema, de toegang van meisjes tot het onderwijs is een tweede thema. Daarnaast leggen we de klemtoon op het beheer, zeg maar management van de scholen, en ten slotte vinden we activiteiten belangrijk die de scholen opzetten om zelf een inkomen te genereren (autofinancement). Per thema zullen een aantal indicatoren dienen om de samenwerking te evalueren, zoals het aantal geslaagden op de staatsexamens, al is op drie jaar tijd geen spectaculaire evolutie te verwachten. Het wordt eerder een project op lange termijn.

BOA: Verwachten jullie dat wij actief worden in

de scholen die onder jullie zorg vallen?

Koen Lein: Het komt erop aan dat wij van elkaar leren en jullie hebben heel wat expertise en competentie op het vlak van het onderwijs, dus als de gelegenheid zich voordoet moeten we daarvan gebruik maken. Bij jullie zitten meerdere mensen die echt begaan zijn met onderwijs, er heel wat ervaring mee hebben, zowel praktisch als academisch, en dat kan voor ons interessant zijn. Zeker op ietwat langere termijn, ik denk aan ons programma 2015 – 2020, hopen

we dat jullie een inbreng zullen hebben. Nu is alles snel moeten gebeuren en zijn jullie ingestapt in een bestaand programma. In de toekomst zal de samenwerking met jullie meer zichtbaar zijn in de programmering, al lijkt de installatie van internetfaciliteiten voor mij momenteel geen prioriteit in onze scholen.

BOA: Hartelijk bedankt voor uw tijd en inbreng.
ED

Voor meer informatie:

www.cdibwamanda.be

Toespraak op de reflectiedag van het Solidariteitsfonds op 28 mei 2011

kasteel Mariagaarde te Hoepertingen

Zuster Lucette Daenen - algemeen overste Annuntiaten

Beste leden van het Solidariteitsfonds

Ik ben echt blij dat ik de gelegenheid heb om jullie eens een hartig woord toe te spreken.

In het kader van het jaar van de vrijwilligers hou ik eraan, in naam van al onze zusters om jullie, vrijwilligers van het Solidariteitsfonds, van harte te danken voor jullie grote inzet.

Proficiat, omdat jullie uit vrije wil de stap hebt gezet naar een organisatie die wil werken voor de verbetering van de levenskwaliteit van de Afrikaanse mens en dit met het oog op duurzame resultaten. Dit vrijwilligerswerk is van een andere aard dan de tijdelijke hulp die iemand kan bieden aan een hulpbehoevende persoon waar je op zijn/haar gelaat kan zien hoe blij en dankbaar die is. Ik bewonder jullie inzet voor dit langlopend project, met telkens nieuwe uitdagingen maar ook met de nodige onzekerheden en moeilijkheden. Daarom, beste leden van het Solidariteitsfonds, wil ik elkeen van jullie oprecht danken. Het is helemaal niet vanzelfsprekend om naast jullie beroepstaken of familiale

of andere verplichtingen ook nog gratis tijd en inzet te geven voor dit project. Maar laten we het toegeven, jullie vrijwilligerswerk is uiterst zinvol. De vorming van jonge mensen is altijd een prioriteit geweest van de congregatie. We zijn jullie heel dankbaar omdat jullie deze traditie wilt voortzetten en ondersteunen in de scholen van de Annuntiaten in Afrika. Jullie doen dat in wederzijdse solidariteit, bewust dat jullie iets kunnen doen voor hen maar ook dat zij jullie veel te bieden hebben, vooral op gebied van waarden die in onze Westerse maatschappij verloren gaan. Naast die wederzijdse solidariteit is Blik op Afrika erop gericht om verantwoordelijkheid te delen met de partners ter plaatse, met zusters en leden van de scholen maar ook met Congolese onderwijskundigen.

Beste leden van het Solidariteitsfonds, laat me toe eerst de pionierster van dit project te feliciteren en te danken, zuster Roza Peeters. Zij heeft het initiatief genomen en heeft gezocht naar medewerkers. Tot op vandaag trekt ze

mee aan de kar en ondersteunt ze elk nieuw initiatief van het Solidariteitsfonds. Zij is de wijze vrouw die elke inzet van mensen weet te waarderen. Zuster Roza heeft al vlug een enthousiaste medewerker gevonden in de heer Fernand Rochette. Ik moet het niet allemaal opsommen, beste mensen, wat Fernand als voorzitter van deze organisatie, al gedaan heeft want ik zou nog veel vergeten. Maar dat hij zich uren en dagen inzet voor het Solidariteitsfonds daar hebben we de resultaten al van gezien. Fernand is ook het gezicht naar buiten toe. Toen we 75 jaar Annuntiaten in Afrika vierden

administratie van de verzendingen in orde brengen, documenten scannen en mailen....enz. Ze bewijst honderd en één diensten die nodig zijn om het geheel vlot te laten functioneren. Ook aan al de andere leden van de stuurgroep wil ik mijn waardering en dank uitdrukken. De leden van de stuurgroep helpen het algemeen beleid van het Solidariteitsfonds bepalen en uitwerken. Zij nemen initiatieven zoals deze jaarlijkse reflectiedag, ze leggen de nodige contacten met medewerkers hier en in Afrika, ze bewaken de begroting en zijn op vele gebieden creatief bezig. Ook al hebben sommigen onder

heeft hij op een prachtige wijze de missie van het Solidariteitsfonds verwoord. Hij is de woordvoerder van de groep bij grote evenementen zoals het Lenteconcert 2010 "La Primavera", of wanneer directies van scholen acties willen voeren in het kader van de Veertigdagentijd, of wanneer een nieuw samenwerkingsverband opstart. Ik wil ook zuster Guillaumine bedanken, de secretaresse van het Solidariteitsfonds, die zich ten volle inzet voor 'Blik op Afrika'. Zr Guillaumine heeft al heel wat projecten uitgeschreven en opgevolgd. Ze doet ook veel praktisch werk o.a. helpt ze gerief inpakken, de

hen nog een volledige beroepstaak, toch zetten ze zich zoveel mogelijk in voor dit initiatief omdat ze de hulp aan Afrika belangrijk vinden.

Merci aussi à sœur Béatrice Mutungidimbu, qui a souvent accueilli les membres de 'Blik op Afrika' en mission au Congo. Elle connaît de près les problèmes des écoles, des enseignants et les problèmes matériels dans la région du Congo. Elle peut aider maintenant en Belgique notre Fonds de Solidarité.

Beste vrijwilligers, laat me toe al de leden van de werkgroepen oprecht te danken

De werkgroep vorming zorgt voor de didactische, de pedagogische en de ICT-vorming van leraren en directies. Bij ons bezoek aan Congo van 10 januari tot 4 maart drukten onze zusters directies van de Basisschool hun tevredenheid uit over de vorming gegeven door de mensen van Banatee. De leerkrachten van het Secundair Onderwijs van Totshi waren ook tevreden over hun vormingssessie gegeven door de heer Lembaguala.

Ik dank de leden van de werkgroep logistiek. Zij zorgen voor de materiële zendingen naar Afrika en voor de technische installaties van zonnepa-

nieve werk daaraan verbonden, maar ook voor de verzorging van de Public Relations en de communicatie...

Proficiat ook aan de redactieploeg. Via het nieuwsblad 'Nsangu ya bwala', maken zij de werking van het Solidariteitsfonds bekend aan een breed publiek. Er komt redactiewerk bij te pas maar ook veel materieel werk. En dat is ook niet te onderschatten. Ik denk dat dit nieuwsblad ook heel belangrijk is om de mensen die het fonds willen ondersteunen op de hoogte te houden van de werking.

nelen en internet, dus voor energie en communicatiemogelijkheden ook in afgelegen streken. Ik heb de weldaad van 'licht' sterk ervaren in onze gemeenschappen en werken. In Totshi hadden we licht terwijl we in Kinshasa en ook in Kikwit te maken hadden met veel onderbrekingen van elektriciteit. Ook de schoolbenodigdheden voor leerkrachten en leerlingen worden erg gewaardeerd.

De groep fondsenwerving is natuurlijk ook heel belangrijk. Er werden reeds moedige initiatieven genomen om zaad in het bakje te krijgen. Hartelijk dank voor de planning en de uitvoering van alle fondsenwervende activiteiten, voor het opvolgen van giften en het administra-

Beste vrijwilligers van het Solidariteitsfonds, ik hoop dat u ook vreugde beleeft aan jullie inzet. Uit een wetenschappelijk onderzoek is gebleken, zo las ik, dat vrijwilligers langer leven.

Moge dit ook een stimulans zijn om verder te doen.

Dank voor jullie solidariteit in dienst van de Afrikaanse mens en in het bijzonder voor onze Afrikaanse zusters. Om het met de woorden van Guido Caers te zeggen: dank omdat jullie de vlam van de hoop voor de Afrikaanse mens brandend houden. We willen onze dankbaarheid ook uitdrukken tegenover onze medewerkers met een geschenkpakket van Kasteel Mariagaarde. Aan de voorzitter die zoveel van zijn

van zijn krachten investeert in het Solidariteitsfonds geven we daarbij nog een album met CD's, We hopen dat hij de muziek van Vivaldi kan smaken. Ook de aanwezige dames, echtgenoten van de vrijwilligers, die hun partner ondersteunen en de zusters die een grote bijdrage

leveren in de werking van het Solidariteitsfonds, ontvangen vandaag een bloempje.

Aan allen een hartelijk proficiat en onze welgemeende dank! LD

Kikwit verwacht ons voor de vijfde keer

Jan Stevens

Enkele uittreksels uit het reisverslag van Hugo Priemen en Jan Stevens. Wie geïnteresseerd is in het volledige verslag, kan terecht op onze webstek www.blikopafrika.be

Hugo Priemen

Jan Stevens

zr Angélique

Eric Depreeuw

Fernand Rochette

Zaterdag 16 september staan we om 12 u al in Zaventem. Dank zij Dirk zijn we er vlot geraakt met onze zware koffers. Wij sleuren ieder 46 kg kilo mee, want de voedselvoorziening is in Congo eerder eenzijdig. We hebben bovendien nog wat gereedschap bij en dat weegt door.

Deze keer vliegen we met Royal Air Maroc. Wij landen goed en veilig op Ndjili, de luchthaven van Kinshasa. Het is 4u30 in de morgen. In de avenue Wenge 16 wacht ons een bed waar we dankbaar gebruik van maken. Samen met Fernand en Eric vatten we 's anderendaags de tocht aan van Kinshasa naar Kikwit, met de jeep 550 km over de recent voltooide asfaltbaan. Met vier op de achterbank is er een teveel om comfortabel te reizen. Onderweg zien we meer stilstaande auto's en vrachtwagens met pech dan rijdende. In de buurt van Masi-Manimba

zien we een busje in de berm dat erg toegetakeld is na een buiteling. Nadien horen we dat een zuster van Kikwit in het busje zat. Gelukkig alleen maar veel kneuzingen.

Na 10 u gewrongen zitten in de jeep zijn we blij de Avenue Tabora in te draaien. We merken de grote vrachtwagen die gisteren in Kinshasa vertrok, volgeladen met batterijen, zonnepanelen, computers en gerief dat wij in Kibangu zullen installeren. Chauffeur Abdon brengt ons naar Kibangu, een buitenwijk van Kikwit. Daar zien we Zr Aimée en Zr Josephine terug. Zij stellen ons voor aan Zr Adèle, de overste.

Kibangu is een jonge vestiging van de Zusters Annuntiaten. De zusters hebben er niet stilgezeten en startten er een lagere school. Die

barstte al snel uit haar voegen zodat er een tweede vleugel nodig was. Men verwacht er dit jaar om en bij de 500 leerlingen te bereiken.

Ondertussen was men in Heverlee gestart met een project voor een middelbare school. De bouw van die secundaire school moest in verschillende fasen gebeuren, kwestie van de nodige financiële middelen los te weken bij andere grote hulporganisaties zoals Misereor (Duitsland). De eerste fase, 11 ruime klassen, werd beëindigd in 2009. Door de uitbreiding van de wijken in de buurt en door de goede faam van de scholen der Annuntiaten was ook dit gebouw al snel te klein. De tweede vleugel moest dringend aangevat worden. De Congolese firma Samcon, geleid door een Limburger, werd geëngageerd voor de bouw van een tweede vleugel van acht klassen. De zusters hebben ook al een internaat voor meisjes gebouwd. Ondertussen bieden zich ook jongens aan, nu al een vijftigtal. Men kan ze moeilijk weigeren maar hun aanwezigheid schept wel (evidente) bijkomende problemen. Om school en internaat van water te voorzien zijn er vorig jaar ook twee regenwaterreservoirs gebouwd van ieder 50 m³. Zo vangt men twee vliegen in één klap want de grote oppervlakte aan daken zorgde al voor erosie(wegspoelen van de grond) en daar is nu al een deeloplossing voor. Het ging wel om een bijkomende investering van ruim 14.000 Euro.

Wij begonnen ons werk met een bezoek aan de container die wij vorig jaar geplaatst hebben. De vrachtwagen kwam toe met zonnepanelen, 12 zware batterijen van ieder 100 kg, kabels, computers maar ook onze kleine werktuigen. Samen meer dan 3.000 kg. Gelukkig hadden

we van Zr Josephine een ruim lokaal gekregen om alles ordelijk te stapelen. Een zonnepaneel dat Hugo al in België voorbereidde, zorgde voor een beetje elektriciteit. Wil je dat beetje energie ook gebruiken dan heb je onmiddellijk concurrentie. Iedereen komt met zijn mobieltje en wil dat ook laden. Soms moesten we iedereen buiten zetten om zelf nog te kunnen werken. De hele dag is het vrij warm (28 – 29 °C) en de zon steekt, dus altijd een hoed op. We zijn al blij als het 's morgens wat frisser is (23°C). Het eerste werk is de montage van het kader waar de zon-

nepanelen op vastgehecht moeten worden. Hugo moet het wat rustiger doen want "tourista" dreigt. Gelukkig heeft hij in Bavon een goede helper gevonden. Hij is een Congolees uit Kikwit, kent wat van elektriciteit en is niet bang de handen uit de mouwen te steken.

De greppels voor de kabels naar de secundaire school, het internaat en de lagere school worden intussen gegraven. Het is eigenlijk vrij gemakkelijk in die zandgrond. Onze helpers slagen erin om een PVC waterleiding te beschadigen. Die buizen liggen wel erg ondiep (20 cm) want het vriest er toch niet. Onze kabels leggen we liever veilig op 50 cm diepte. Dat voorkomt dief-

stal. Koperdraad is immers zeer geliefd bij stropers. Ondanks de regen van 's morgens blijft het de hele dag erg warm en toch werken we verder. De kabels worden afgerold in de greppels en zo komt er wat meer plaats in ons magazijn. Dirk Hoornaert heeft ons goed van de nodige leidingen en toebehoren voorzien. Intussen is ook de container binnen afgewerkt. Er moesten nog kabellussen in de bovenplinten verstopt worden. 's Avonds proeven we onder een blinkende sterrenhemel en de wuivende palmen van de palmwijn(malafu in het Kikongo), ons door de nachtwaker bezorgd.

Zaterdagmorgen kunnen we de zonnepanelen vastzetten op het kader boven de container. Ook de batterijen krijgen dan hun definitieve plaats onder het elektrisch paneel dat Hugo en Bavon afgewerkt hebben. Werk om fier over te zijn.

Na de middag komen Fernand en Eric op bezoek. Ze kijken verwonderd maar vooral bewonderend als ze zien dat ons werk zo goed opgeschoten is. 's Avonds is er opnieuw tropische regen om 21u30 en dat duurt tot 4 u in de morgen. (wordt vervolgd) JS

Een kort overzicht van de missie van Fernand Rochette en Eric Depreeuw: Kikwit in de provincie Bandundu – RDC

20 – 26 september 2011

Fernand Rochette en Eric Depreeuw

Doelstellingen van de zending

De uitbreiding van onze werkingsmiddelen, dank zij de samenwerking met CDI Bwamanda (zie elders in dit nummer) laat ons niet alleen toe onze ambities in positieve zin bij te stellen, we moeten onze Congolese partners ook tijdig betrekken in deze evolutie. Verder zijn we ervan overtuigd geraakt dat een voortgezette en

regelmatige communicatie essentieel is voor een respectvolle, vruchtbare samenwerking. Niet alleen, maar ook omwille van de culturele verschillen tussen Congo en Europa, moet die communicatie ook door persoonlijke contacten worden gerealiseerd. Ten slotte gingen we ervan uit dat samen doelstellingen formuleren voor de nabije en verdere toekomst meer garantie biedt voor een constructieve samenwer-

king. Verder wilden we in de mate van het mogelijke schakels in ons netwerk contacteren en actualiseren.

Overzicht van onze activiteiten

Zoals elders in deze Nsangu kleurrijk beschreven door Jan Stevens, ging het op maandag van Kinshasa naar Kikwit. De dag erna gingen we met onze directies aan de slag in een aangename en functionele seminarielocatie van de paters Jezuïeten. Onze partners waren de algemene directies van alle scholen waarmee we sa-

lijke verruiming door de samenwerking met CDI Bwamanda. De zusters apprecieerden deze transparantie zeer. We hebben bepaalde consequenties toegelicht van de uitbreiding van de middelen, onder meer de aanstelling van een Congolese coördinator en van interne begeleiders, en het invullen van een aparte juridische structuur, naast deze van de zusters Annuntiaten. Zuster Dorine Makeya (Kibangu) werd aangezocht om de coördinatie op het vlak van onderwijs en vorming op zich te nemen en om de

menwerken maar ook de 'directions d'étude'. Aangezien er op korte tijd een ingrijpende wissel in directiepersoneel is gebeurd, was een nieuwe kennismaking en inwerking niet overbodig. We waren gedurende bijna een week samen met een verjongde ploeg van een dozijn gemotiveerde zusters.

Fernand had een helder en uitvoerig overzicht voorbereid van onze inkomstenbronnen: resultaat van onze fondsenwerking, het recent gestarte fonds 'Internaatswerking' en de aanzien-

communicatie met het Noorden te verzorgen. Ze aanvaardde, zij het onder de voorwaarde dat ze haar onderwijstaak niet achter zich moest laten.

Dag 2 werd besteed aan de evaluatie van de miniprojecten 2010, in aansluiting bij de vormingssessies van de directies in 2009. De zusters werkten in twee aparte groepen: het lager en het secundair onderwijs. Daarna kwam het overleg in het plenum terecht. We legden sterk de nadruk op de rapportering van toetsbare

resultaten. Dit is voor beide partners voorwerp van een continu leerproces dat in de toekomst zal moeten worden geïntensifieerd om de samenwerking met CDI Bwamanda waar te maken.

Deze samenwerking met CDI Bwamanda maakte het voorwerp uit van dag 3, in de voormiddag. Het is niet evident om te wennen aan uitbreiding van middelen en aan verbreding van de werking (integrale ontwikkeling..., ook op

cijfers, vermijden van uitval, bevorderen van de overgang lager naar secundair onderwijs, vooral voor de meisjes, gelijke kansen als wapen tegen individuele beperkingen enz.).

Ten slotte werd de laatste dag besteed aan het (acuut) uitwerken van doelstellingen 2011, aangepast aan de ruimere middelen. Deze doelstellingen werden gestructureerd rond vijf thema's: vorming leerkrachten, vorming directies, leerlingenbegeleiding, materiële noden (slaapzalen,

het niveau van de scholen). In de namiddag verzorgde Eric een uitgebreid seminarie rond leerlingenbegeleiding. Deze werd benaderd als een essentieel onderdeel van de kwaliteitsbevordering van het onderwijs (verhogen van de slaag-

banken, computers enz.) en autofinanciering van de scholen. Opnieuw werd er apart gewerkt door lager en secundair onderwijs. Samen kwamen we tot een groot aantal uiteenlopende projecten en projectjes, voor het einde van dit

jaar af te ronden. Vermeldenswaard is de vraag van alle deelnemers naar meer vorming. Er werden afspraken gemaakt voor vorming op drie domeinen: administratief en juridisch beheer van de scholen (directies), onderhoud en herstel van computermateriaal (2 deelnemers per cyber) en leerlingenbegeleiding. We vinden het hoopvol dat deze opleidingen door Congolezen zelf worden gegeven. De week werd besloten met een wederzijdse evaluatie van partners uit het Noorden en uit het Zuiden. De punten lagen aan de hoge kant met uitzondering van een sterk minpunt voor ons, Noorderlingen: we hadden geen afscheidsreceptie voorzien...

Dagen 5, 6 en 7 werden besteed aan ontmoetingen met partners die van cruciaal belang zijn voor de verdere uitbouw van onze werking. Met zuster Célestine besprak Fernand de nieuwe voorschriften voor de boekhouding. De regionale overste, zuster Nicole werd uitvoerig ingelicht over de recente evoluties. Met professor Lembagusala werd overlegd rond opleiding

voor leerkrachten en rond leerlingenbegeleiding. We gingen poolshoogte nemen bij Jan en Hugo in Kibangu en bewonderden hun realisaties. Op zondag keerden we per jeep terug naar Kinshasa wat opnieuw niet zo comfortabel verliep omdat ons vehikel regelmatig stil viel, ook op de overdrukke invalswegen van Kinshasa. Zondagavond overlegden we samen met Jan Bijnens, coöperant van de Belgische Technische Coöperatie (BTC), en op maandag hadden we een boeiend onderhoud met Jean Mupepe (zie vorige nummer van Nsangu). Uiteraard hadden we het opnieuw over opleiding en samenwerking. Dinsdagochtend waren we terug in Zaventem.

Onze algemene indruk is dat er een nieuwe generatie Congolezen klaar staat, in ons geval dan in hoofdzaak zusters, die meer dan de vorige generaties beseft dat ze zelf het roer in eigen handen moet nemen en mondig bereid is tot een duurzame samenwerking. FR / ED

Colofoon

Aan dit nummer werkten mee: zuster Lucette Daenen, Eric Depreeuw, Koen Lein, Fernand Rochette, Jan Stevens en de ganse verzendingsploeg onder de leiding van zuster Guillaumine

Vormgeving: Guido Boon

Foto's: Eric Depreeuw, Fernand Rochette en Guido Boon

Hoofdredactie: Eric Depreeuw

Verantwoordelijke uitgever: zuster Roza Peeters – Naamsesteenweg 355 – 3001 Leuven

Meer informatie over onze werking vindt u op

www.blikopafrika.be

Een bijdrage storten?

431-4732001-20

van Missiefonds Annuntiaten – Heverlee

Fiscaal aftrekbaar vanaf 40 €

België—Belgique

B.P.—P.P.

3000 LEUVEN

BC 17948

Verschijnt twee maal per jaar

Solidariteitsfonds Blik op Afrika

Naamsesteenweg 355

3001 Heverlee

Verantw. Uitg. *Zr Roza Peeters*